

- Duden 2001: Duden K. Deutsches Universalwörterbuch. – Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 2001. – 1892 S.
- Engel 1991: Engel U. Deutsche Grammatik. – Heidelberg: Julius Groos, 1991. – 888 S.
- Erben 1972: Erben J. Deutsche Grammatik. – Munchen: Max Hueber Verlag, 1972. – S. 392.
- Helbig, Buscha 1974: Helbig G., Buscha J. Kurze deutsche Grammatik für Ausländer. – Leipzig: VEB Verlag Enzyklopadie, 1974. – S. 294.
- Zifonun, Hoffmann, Strecker 1997: Zifonun G., Hoffmann L., Strecker B. u.a. Grammatik der deutschen Sprache (in 3 Bänden). – Berlin, N. Y.: Walter de Gruyter, 1997. – 2569 S.

The article is dedicated to the researching of the coordinative-subordinative polinom (CSP) of the modern German language, namely to the process of complication of the named sentence typ. Infinitive constructions, which are used in the works of modern German-speaking authors, are discussed in the article.

Keywords: coordinative-subordinative polinom, infinitive construction.

Надійшла до редакції 29 вересня 2006 року.

Наталя Кобченко

ББК 81.2Ук

УДК 811.161.2

СЛАБКЕ КЕРУВАННЯ Й ВІЛЬНЕ ПОЄДНАННЯ У ВІДМІНКОВОМУ ВИЯВІ¹ ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ ВАЛЕНТНОЇ Й НЕВАЛЕНТНОЇ СПОЛУЧУВАНОСТІ

Пропонована стаття є спробою встановити критерії розмежування таких форм підрядного синтаксичного зв'язку, як вільне поєднання у відмінковому вияві та слабке керування.

Ключові слова: форма підрядного синтаксичного зв'язку, синтаксична домінанта, ад'юнкт, валентність, синтаксична позиція, семантико-синтаксичні відношення.

Однією з найбільш складних і дискусійних проблем при вивченні синтаксичних зв'язків була й залишається проблема вільного поєднання як форми підрядного зв'язку, статус якої у граматичній структурі сучасної української літературної мови ще не дістав теоретично обґрунтованого висвітлення. Незадовільний стан опрацювання цієї проблеми не останньою чергою зумовлений граматичною природою вільного поєднання, адже воно, на відміну від узгодження й керування, не має формальних показників [Мещанинов 1945; Кротевич 1959; Вихованець 1993; Мірченко 2004].

Слід зазначити, що питання про вільне поєднання, зокрема у його відмінковому вияві, тісно пов'язане з питанням про керування, тому чітке розмежування зон реалізації підрядного синтаксичного зв'язку в кожній з цих форм є умовою розв'язання важливих наукових і практичних завдань: створити викінчену теорію синтаксичних зв'язків, розширити відомості про специфіку функціонування відмінків у некатегорійному значенні, уточнити вчення про детермінанти, об'єктивізувати членування реченневих побудов на формально-синтаксичному рівні, тобто поставити визначення членів речення на аргументованіше підґрунтя.

Зорієнтованість класичної лінгвістики переважно на морфологічні підходи до кваліфікації мовних явищ неминуче зумовила занадто широке витлумачення керування – як форми підрядного зв'язку, що встановлюється за приєднання до будь-якої синтаксичної домінанти ад'юнкта, вираженого непрямим відмінком – та не зовсім адекватне, формальне, розуміння вільного поєднання, об'єднавши під ними зв'язок синтаксичної домінанти з ад'юнктом, що належить до класів незмінних слів [Мещанинов 1945; Пешковский 1956; Булаховський 1958; Кротевич 1959; СУЛМ: Синтаксис 1972; Сиротинина 1980 й ін.]. Водночас у традиційній граматиці не можна не помітити тенденції до звуження сфери керування, яка бере свій початок у працях О.О. Потебні [Потебня 1958, с.536], закріплюється в дослідженнях В.В. Виноградова [Грамматика РЯ, 2, 1, с.27] та реалізовується завдяки напрацюванням Н.Ю. Шведової, яка здійснила цілком вдалу спробу спростувати канонізоване трактування вільного поєднання [Грамматика СРЛЯ 1970, с.511-516; Русская грамматика 1982, 2, с.21]. Вважаючи, що підґрунтям реалізації між компонентами підрядного синтаксичного зв'язку в тій чи тій формі є не лише морфологічне вираження ад'юнкта, а й характер семантико-синтаксичних відношень, які встановлюються між ним і синтаксичною домінантою, дослідниця звільняє сферу керування від фактів, що не відповідають його сутності. Таким чином, лінгвіст ввела в науковий обіг поняття вільного поєднання у відмінковому вияві (за традиційною термінологією, відмінкове прилягання), визначивши його як форму підрядного зв'язку, яка виникає за приєднання до опорного компонента відмінкової форми імені з атрибутивною чи обставинною семантикою.

¹ Термін „вільне поєднання” вслід за І.Р. Вихованцем використовуємо замість традиційного „прилягання”, відповідно традиційний термін „відмінкове прилягання” замінюємо на „вільне поєднання у відмінковому вияві”. Див.: [Вихованець 2005, с.23-24].

В україністиці, як і у мовознавстві загалом, під терміном вільне поєднання здебільшого розуміють зв'язок з синтаксичною домінантою незмінюваних слів. Тільки в деяких працях спостерігаються фрагментарні спроби поглибити це питання, щоправда, більшість науковців, обмежуючись визнанням факту існування вільного поєднання у відмінковому вияві, не описує особливостей і сфер його реалізації [Вихованець 1993, с.41; Мірченко 2004, с.207-211], а лише фіксує найтипівші випадки [Слинько, Гуйванюк, Кобилянська, 1994, с.48-54; Загнітко 2001, с.59-60]. Щоб успішно розв'язати цю проблему, насамперед необхідно відпрацювати критерії диференціації вільного поєднання у відмінковому вияві й слабкого керування, що й постало завданням пропонованої статті.

У мовознавчій літературі натрапляємо на два способи розмежування цих форм підрядного синтаксичного зв'язку – метод питань та метод використання функціональних ідентифікаторів.

Відповідно до методу питань, керованими є лише ті субстантиви, до яких можна поставити тільки питання непрямих відмінків, напр.: *Поетія згубила камертон* (Ліна Костенко); у конструкціях, де до відмінкової форми можливо поставити питання і додатка, і обставини, реалізується слабе керування, напр.: *Процалось літо. Тьмянів лист, І лев лежав під кленом* (Микола Вінграновський); і нарешті, якщо до залежного іменника взагалі не можна поставити відмінкового питання, він пов'язаний з опорним компонентом вільним поєднанням, напр.: *Прокляті вітри роздулися, А море з лиха аж реве...* (Іван Котляревський); *Я хочу пити сонячні настої, Пізнать до краю радощі земні* (Василь Симоненко) [Добромыслов, Розенталь 1958, с.227; Чеснокова 1980]. Проте такі критерії стають незастосовними щодо певних випадків, зокрема цей метод не спрацьовує при визначенні форми підрядного синтаксичного зв'язку в сполуках, де до ад'юнкта, крім питання непрямого відмінка, можливе питання який? або чий?, пор.: *У чорній сукні мавка білорука ступає – ніби вічність пливе* (Василь Стус); *Садиба в Горпини Корецької, як і всі садиби українських селян, охоплювалася садком...* (Тодось Осьмачка).

Метод використання функціональних ідентифікаторів, роль яких виконують прономінативні субстантиви, ад'єктиви й адвербіативи, запропонувала В.В. Лушай. Витлумачуючи вільне поєднання крізь призму теорії функціональної еквівалентності, дослідниця вбачає реалізацію підрядного синтаксичного зв'язку у формі вільного поєднання за умови використання непрямих відмінків іменників як функціональних (позиційних) еквівалентів прикметників і прислівників [Лушай 1981, с.43]. За допомогою функціональних ідентифікаторів форму підрядного зв'язку в конструкціях на зразок *квіти без запаху, вільно в полі* мовознавець визначає як вільне поєднання у відмінковому вияві: словоформи *без запаху, в полі* замінюються займенниковими прикметниками та прислівниками, пор.: *такі (ці) квіти, там (тут) вільно*, тоді як за наявності в аналізованих конструкціях керування, позиції залежних компонентів заповнювалися б відповідними формами особових чи вказівних займенників, пор.: *квіти без нього (без цього), вільно в ньому (в цьому)* [Лушай 1981, с.42].

Але описаний метод диференціації явищ керування й вільного поєднання у відмінковому вияві важко назвати універсальним, бо він спрацьовує лише в окремих випадках, що подекуди зумовлює помилкове витлумачення синтаксичних явищ. Наприклад, ад'юнкти в сполуках [*Мавка*] *Ясне намисто з кришталю грає і ряхтить усюди...* (Леся Українка); *...Ти прекрасна, моя кохана, ти прекрасна, як мальва під вікном моєї матері* (Ліна Костенко) замінюються відмінковими формами особових і вказівних займенників, пор.: *намисто з нього (з цього), мальва під ним (під цим)*, що за пропонованим способом встановлення форм підрядного зв'язку свідчить про наявність у цих конструкціях керування. Насправді ж маємо вільне поєднання, яке встановлюється на основі контактного розташування компонентів внаслідок конденсації слова, яке у вихідній конструкції керувало ад'юнктом, пор: *намисто з кришталю ← намисто, виготовлене з кришталю ← виготовити намисто з кришталю; мальва під вікном ← мальва, посаджена під вікном ← посадити мальву під вікном*. А у побудовах на зразок *вийшов з лісу, увійшов у хату* відповідно до методу використання функціональних ідентифікаторів треба констатувати наявність вільного поєднання, що, до речі, й робить дослідниця [Лушай 1981, с.43]. Але очевидним є факт реалізації в подібних сполуках підрядного зв'язку у формі керування, більше того, сильного керування, доказом чого є кореляція в цих конструкціях префіксів і прийменників.

На сучасному етапі дослідження закономірностей поєднання слів усе більше мовознавців схиляється до розгляду цього питання у світлі теорії валентності. Найбільш розповсюдженим є розуміння валентності як „синтаксичної потенції, що міститься в лексичному значенні слова, тобто здатність приєднати до себе інше категорійно цілком визначене повнозначне слово” [Кацнельсон 1987, с.20]. Таке поняття валентності унеможливило зведення цього явища лише до здатності слів вступати в синтаксичні відношення, адже насправді вказівка на необхідність поширення деякого компонента іншими компонентами певних типів закладена в його семантиці. Цей факт змусив учених до розгляду валентності у двох площинах – власне-семантичній і формально-синтаксичній [Степанова, Хельбиг 1978, с.155-156; Кацнельсон 1987, с.20-31; Вихованець 1988, с.107-115; Загнітко 1996, с.276-278]. Семантична валентність виявляється у здатності предикатних слів (що є єдиними носіями валентності) передбачати наявність певної кількості контекстних партнерів з відповідними семантичними ознаками, вона формує предикатну структуру речення: валентні гнізда предиката заповнюються відповідними компонентами, які належать до певних семантичних класів (суб'єкт дії, суб'єкт стану, об'єкт дії, знаряддя дії, адресат дії тощо), – аргументами, або актантами. Формально-синтаксична

ж валентність ґрунтується на здатності оформлення відкритих позицій відповідними компонентами, що представлені певними морфолого-синтаксичними засобами. У сучасній українській мові аргументами виступають відмінкові форми іменника, що виконують функції підмета або керованого другорядного члена речення, репрезентуючи формально-синтаксичну валентність.

Відповідно до здатності слів відкривати семантичні позиції для заповнення певними актантами чи, навпаки, самим посідати такі позиції розрізняють активну й пасивну валентність [Степанова, Хельбиг 1974, с.170-171; Распопов 1981, с.45; Долгов 1990, с.44; Загнітко 1996, с.277]. Активна валентність (доцентрова валентність, синтаксична проекція) – передбачає здатність слова прогнозувати семантико-синтаксичні позиції для заповнення їх іншими словоформами, а пасивна валентність (відцентрова валентність, синтаксична орієнтація), у свою чергу, виявляється в призначенні певної словесної форми заповнювати відповідні гнізда, відкриті активно валентністю опорного компонента.

Таким чином, підґрунтям сполучуваності слів у різноманітних синтаксичних побудовах є взаємодія активної валентності синтаксичної домінанти та пасивної валентності ад'юнкта. А реалізація підрядного зв'язку у тій чи тій формі потрапляє в залежність від синтаксичної позиції ад'юнкта. Відповідно, керованими є лише ті відмінкові форми, які посідають позицію, відкрити семантико-синтаксичною валентністю опорного компонента, пор.: керування: *Я б хотіла повернутися додому. До Києва* (Павло Загребельний); *Через річку понтонами відходили розбиті французькі й грецькі полки* (Юрій Яновський); *Я не бував за дальніми морями, Чужих доріг ніколи не топтав...* (Василь Симоненко) (керування) — вільне поєднання: *Історії ж бо пишуть на столі. Ми ж пишем кров'ю на своїй землі. ...Могилами у полі без імен, дорогою до Києва з Лубен!* (Ліна Костенко); *Державний муж уподібнюється мостові через велику ріку* (Павло Загребельний); *Якщо кохаш, – знайдеш без адрес оцю хатину за морями снігу* (Ліна Костенко).

Через те, що застосування одного критерію до диференціації певних явищ не є абсолютно переконливим, постає необхідність обґрунтування додаткових способів розмежування вільного поєднання у відмінковому вияві та слабкого керування. На особливу увагу заслуговує врахування характеру семантико-синтаксичних відношень між синтаксичною домінантою й ад'юнктом, тим паче, що саме цей чинник став підґрунтям для виокремлення Н.Ю. Шведовою вільного поєднання у відмінковому вияві як специфічної форми підрядного зв'язку.

За допомогою синтаксичного зв'язку поєднуються компоненти, які вступають між собою в певні семантико-синтаксичні відношення. Науковці акцентують увагу на зовнішньому спрямуванні семантико-синтаксичних відношень, тобто на їх призначенні відбивати реальні відношення, що існують між предметами чи явищами об'єктивної дійсності [Кротевич 1959, с.4-5; Вихованець 1993а, с.7], тоді як синтаксичні зв'язки характеризують формальні граматичні відношення між синтаксичними одиницями. У лінгвістичній літературі виокремлюють такі типи семантико-синтаксичних відношень (див. праці Є.В. Кротевича, Н.Ю. Шведової, О.Б. Сиротиніної, І.Р. Вихованця, А.П. Загнітка та ін.):

- предикативні – вказують на відношення ознаки (у широкому розумінні) до її носія [Кротевич 1956, с.11; Сиротиніна 1980, с.18-19; Вихованець 1993, с.44];
- напівпредикативні відношення мовознавці схильні кваліфікувати як проміжні між предикативними й атрибутивними або предикативними й адвербіальними, реалізація яких можлива лише в структурі простого ускладненого з формально-синтаксичного погляду речення як доповнення до предикативних [Кротевич 1956, с.16-17; Кононенко 1980; Кульбабська 1998, с.37];
- субстанційні – передають позначення різних власне-предметних функцій і поділяються на численні підтипи – суб'єктні, об'єктні, адресатні, інструментальні, локативні [Вихованець 1993а, с.8; Загнітко 2001, с.43-44];
- атрибутивні – є вторинними від предикативних і вказують на відношення між ознакою та її носієм як виразниками граматичного атрибута та субстанції [Кротевич 1959, с.10; Русская грамматика 1982, 2, с.18; Вихованець 1993а, с.9; Загнітко 2001, с.42-43];
- апозитивні – виражають залежність між компонентами, що називають співвідносні предмети, один з яких позначає якість-властивість або родову ознаку, притаманну опорному компоненту [Кротевич 1956, с.9]. Переважна більшість дослідників такі відношення витлумачують як атрибутивні, однак є усі підстави вважати їх специфічним явищем. Ще О.О. Потебня помітив суттєву відмінність між цими двома типами семантико-синтаксичних відношень: „Різниця між означальним прикметником і означальним іменником полягає в тому, що в останньому ознака не прямо приписується субстанції, а за посередництва іншої субстанції” [Потебня 1958, с.105]. Розвинула це положення О.Б. Сиротиніна, відзначивши, що за апозитивних відношень „немає уявлення про предмет і його ознаку, а є один предмет (денотат) і два співвіднесені з ним поняття, що по-різному називають цей предмет” [Сиротиніна 1980, с.19];
- комплетивні, або доповнювальні – встановлюються в сполуках, де ад'юнкт доповнює інформативно недостатню синтаксичну домінанту [Русская грамматика 1982, 2, с.18-19; Сиротиніна 1980, с.20];

• адвербіальні – стосуються зв'язків між ситуаціями, подіями, явищами й на нижчому рівні абстракції поділяються на часові, умовні, способу дії, причинові, наслідкові, цільові, допустові тощо [Русская грамматика 1982, 2, с.19; Вихованець 1993а, с.9; Загнітко 2001, с. 44-45].

Деякі теоретичні положення потребують додаткових коментарів. Наявність предикативних відношень можлива лише між підметом і присудком, тобто між компонентами, поєднаними предикативним зв'язком, напр.: *Горить гора. Горить і ліс і небо, і діл – у полум'ї. І річка – ув огні* (Василь Стус). Напівпредикативні відношення, як уже було зазначено, реалізуються в ускладнених на формально-синтаксичному рівні реченневих конструкціях, і встановлюються між предикативним ядром чи певним членом речення і залежним від нього відокремленим членом речення, напр.: *Галат зупинився, задоволено оглядаючи свою роботу* (Юрій Яновський). На виконанні власне-предметних функцій спеціалізуються синтаксеми, що посідають синтаксичні позиції, відкриті валентністю предиката, а через це встановлення субстанційних відношень відбувається між компонентами, поєднаними формою підрядного зв'язку керуванням, напр.: *Гаразд, моя доню Ізольдо, я золота в соня візьму, блакиту морського позичить попросим русалку саму* (Леся Українка). Засобами вираження атрибутів в українській мові є власне-прикметники та займенникові прикметники, порядкові числівники, дієприкметники, відмінкові форми іменників, а інколи й прислівники та інфінітиви, тому атрибутивні відношення супроводжують підрядний зв'язок у формі узгодження, а також вільного поєднання, напр.: *Пшениця ще не продана, стояла в лантухах, і мідяне зерно полято сонячним блиском* (Юрій Яновський); *Мій перший вірш написаний в окопі* (Ліна Костенко); *Якщо ж ти хмара, а без грому, Якщо ти буря без води – Пливи у далек невідому, А душу збоку обійди...* (Василь Симоненко); *Це зойк світів? Чи невідома згадка? Чи, може, сон прекрасний наяву?* (Ліна Костенко); *Коли ви поїдете до Італії, не буде потреби від вас утікати. Бо що таке втеча? Намагання створити якусь відстань між людьми* (Павло Загребельний). Апозитивні відношення характерні лише для конструкцій з прикладкою, тобто між компонентами, поєднаними підрядним зв'язком у формі кореляції, напр.: *В довгому покрученому яру розкинулось село Семигори* (Іван Нечуй-Левицький). Наявність ад'юнкта у сполуках, де встановлюються комплетивні відношення, зумовлена валентністю головного слова, отже, підрядний зв'язок між ними встановлюється у формі керування, напр.: *Ніч перейшла у початок ранку* (Тодось Осьмачка). Ад'юнкти, що зумовлюють встановлення в конструкції адвербіальних семантико-синтаксичних відношень, не зумовлюються валентністю опорного компонента, а тому пов'язуються з ним підрядним синтаксичним зв'язком у формі вільного поєднання, напр.: *Під твоїм високочолим небом Гартував я душу молоду* (Василь Симоненко); *Він дарував на мить любов і знов, байдужий, далі йшов* (Володимир Сосюра).

Отже, між компонентами, поєднаними формою синтаксичного зв'язку керуванням, виникають субстанційні або комплетивні відношення, між компонентами, поєднаними формою зв'язку вільним поєднанням у відмінковому вияві, – атрибутивні й адвербіальні, пор.: керування: *Від тихої коліски до порога Вона тебе за руку провела* (Василь Симоненко); *Я, що прийшла у світ не для корид, що не люблю юрби і телекамер, о як мені упився і обрид щоденний спорт – боротися з биками!* (Ліна Костенко); *Якусь тобі він казань скаже, Дорогу добру в Рим покаже, Побачиш, як живу і я* (Іван Котляревський) — вільне поєднання: *Від тихої коліски до порога Вона тебе за руку провела* (Василь Симоненко); *А з боку Карла і Петра Вкраїнці б'ються до загину* (Володимир Сосюра); *Як невимовне віршами не скажеш, чи не німою зробиться душа?* (Ліна Костенко).

Слід наголосити, що головним чинником при розмежуванні вільного поєднання у відмінковому вияві й слабого керування є синтаксична позиція підпорядкованого компонента, а характер семантико-синтаксичних відношень – допоміжним. Адже застосування деякими дослідниками виключно другого чинника призводить до висновків, що неадекватно кваліфікують мовну дійсність. Так, В.В. Сидоренко в конструкціях на зразок *йти до міста, опуститися на землю, їхати вулицями, збігти по сходах* констатує реалізацію підрядного синтаксичного зв'язку у формі вільного поєднання, опираючись на адвербіальні семантико-синтаксичні відношення між компонентами цих конструкцій [Сидоренко 2003, с.78]. Але залежні компоненти цих побудов посідають позицію локативної синтаксеми, відкриті валентністю синтаксичної домінанти, а тому є керованими.

Отже, видається доцільним встановити такі критерії диференціації вільного поєднання у відмінковому вияві та слабого керування: 1) синтаксична позиція ад'юнкта (керованим може бути лише та відмінкова форма, яка посідає синтаксичну позицію, відкриті семантико-синтаксичною валентністю синтаксичної домінанти); 2) характер семантико-синтаксичних відношень (за реалізації у синтаксичних побудовах підрядного зв'язку у формі керування між компонентами цих побудов виникають субстанційні або комплетивні відношення, у випадках же, де маємо вільне поєднання, – атрибутивні чи адвербіальні).

Література

1. Булаховський 1958: Булаховський Л.А. Питання синтаксису простого речення в українській мові // Дослідження з синтаксису української мови. – К.: Вид-во АН УРСР, 1958. – С. 5-28.
2. Вихованець 1988: Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. – К.: Наук. думка, 1988. – 256 с.

3. Вихованець 1993: Вихованець Р.І. Граматика української мови. Синтаксис: Підручник. – К.: Либідь, 1993. – 368 с.
4. Вихованець 1993а: Вихованець І.Р. Типологія семантико-синтаксичних відношень // Українське мовознавство: Теорія і практика: Зб. наук. праць. – К.: ІСДО, 1993. – С. 7-10.
5. Вихованець 2005: Вихованець І.Р. Студії про члени речення: прислівник // Укр. мова. – 2005. – № 3. – С. 22-26.
6. Грамматика РЯ 1954, 2, 1: Грамматика русского языка: Синтаксис. – М.: Изд-во АН СССР, 1954. – Т. 2. – Ч. 1. – 702 с.
7. Грамматика СРЛЯ 1970: Грамматика современного русского литературного языка / Отв. ред. Н.Ю. Шведова. – М.: Наука, 1970. – 767 с.
8. Добромыслов, Розенталь 1958: Добромыслов В.А., Розенталь Д.Э. Трудные вопросы грамматики и правописания: Пособие для учителей / Под ред. А.Б. Шапиро. – 2-е изд., переработ. – М.: Учпедгиз, 1958. – Вып. 1. – 315 с.
9. Долгов 1990: Долгов Ю.С. Тип валентности как грамматическая категория в русском языке // Рус. языкознание. – 1990. – Вып. 21. – С. 44-49.
10. Загнітко 1996: Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Морфологія: Монографія. – Донецьк: ДонНУ, 1996. – 365 с.
11. Загнітко 2001: Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис: Монографія. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – 662 с.
12. Кацнельсон 1987: Кацнельсон С.Д. К понятию типов валентности // Вопр. языкознания. – 1987. – № 3. – С. 20-31.
13. Кононенко 1980: Кононенко В.І. Синтаксичні зв'язки в ускладненому реченні // Укр. мова і літ. в шк. – 1980. – № 1. – С. 27-34.
14. Кротевич 1956: Кротевич Е.В. Синтаксические отношения между членами словосочетания и предложения // Вопр. рус. языкознания. – Львов: Изд-во Львов. ун-та, 1956. – Кн. 2. – С. 3-18.
15. Кротевич 1959: Кротевич Е.В. О связях слов. – Львов: Изд-во Львовск. ун-та, 1959. – 35 с.
16. Кульбабська 1998: Кульбабська О.В. Напівпредикативні конструкції в сучасній українській мові: Дис. ... канд. філол. наук. – Чернівці, 1998. – 200 с.
17. Лушай 1981: Лушай В.В. Члены предложения и виды синтаксической связи в их взаимообусловленности: Учеб. пособие. – Донецк: Изд-во. ДонГУ, 1981. – 64 с.
18. Мещанинов 1945: Мещанинов И.И. Члены предложения и части речи. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1945. – 321 с.
19. Мірченко 2004: Мірченко М.В. Структура синтаксичних категорій. – 2-ге вид., переробл. – Луцьк: РВВ „Вежа” Волинськ. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2004. – 393 с.
20. Пешковский 1956: Пешковский А.М. Русский синтаксис в научном освещении. – М., 1956. – 511 с.
21. Потебня 1958: Потебня А.А. Из записок по русской грамматике. – М.: Учпедгиз, 1958. – Т. I – II. – 536 с.
22. Распопов 1981: Распопов И.П. Валентность, синтаксическая проекция и синтаксическая ориентация словесных форм в составе конструктивной базы предложения // Распопов И.П. Спорные вопросы синтаксиса. – Ростов н/Д: Изд-во Ростовск. ун-та, 1981. – С. 44-58.
23. Русская грамматика 1982, 2: Русская грамматика: В 2 т. – М.: Наука, 1982. – Т. 2. – 709 с.
24. Сидоренко 2003: Сидоренко В.В. Сильне й слабке керування як вияви обов'язкової і факультативної залежності між словами // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. Випуск 11: У 2 частинах / Укл.: Анатолій Загнітко (наук. ред.) та ін. – Ч. I. – Донецьк: ДонНУ, 2003. – С. 74-79.
25. Сиротинина 1980: Сиротинина О.Б. Лекции по синтаксису русского языка. – М.: Высшая шк., 1980. – 141 с.
26. Слинько, Гуйванюк, Кобилянська 1994: Слинько І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання: Навч. посібник. – К.: Вища шк., 1994. – 670 с.
27. Степанова, Хельбиг 1978: Степанова М.Д., Хельбиг Г. Части речи и проблема валентности в современном немецком языке. – М.: Высшая шк., 1978. – 258 с.
28. СУЛМ: Синтаксис 1972: Сучасна українська літературна мова / За заг. ред. І.К. Білодіда. Синтаксис. – К.: Наук. думка, 1972. – 515 с.
29. Чеснокова 1980: Чеснокова Л.Д. Связи слов в современном русском языке: Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1979. – 110 с.

The paper is an attempt to determine the criteria of differentiation of such forms of the subordinate syntactic connection as the free unit in the case manifestation and the weak government.

Keywords: form of the subordinate syntactic connection, syntactic dominant, adjunct, valency, syntactic position, semantic-syntactic relations.

Надійшла до редакції 12 вересня 2006 року.